

Venstreklubben God og Snill

Den meningsbærende eliten på venstresiden utøver meningsterror bak en liberal fasade, og er blinde for sin egen makt, hevder Mette Hjelmark, forfatter av boken «Institusjonen».

Mette Hjelmark forfatter
Tirsdag 28.06.2005, 05:40

I MANGE ÅR har jeg jobbet i forskningsmiljøer på venstresiden som beskrives som «intellektuelle, liberale og åpne». Erfaringene herfra førte til bokutgivelsen «Institusjonen - En historie om makt og avmakt», skrevet under pseudonymet Viktoria Høimørk. Jeg hadde skrevet en roman med utgangspunkt i en selvopplevd historie. Jeg sendte det til forlag som ville vite hvem inspirasjonskildene var. Da jeg fortalte det, forsvant velvilligheten. Det fikk meg til å undres over hvem det egentlig er som har makten innenfor kulturliv og forskning. Hvem sitter med definisjonsmakten? Og hvorfor skulle det være oppsiktsvekkende at det faktisk også misbrukes makt i dette miljøet bestående av velmenende, idealistiske, elskverdige og liberale mennesker?

MIN ERFARING er at de som når til topps og blir «den meningsbærende elite» er flinke til å utøve meningsterror bak den liberale fasaden. Dette miljøet preges av en elitistisk tankegang, der forskere gjerne ser på seg selv som kunstnere og primadonnaer eller utroper seg selv til å være selve venstresiden. Dette har jeg svart på hvitt i dokumenthaugen.

Denne venstreorienterte eliten elsker vakre ord. «Solidaritet» er et slikt vakkert ord. Å skrive og snakke om solidaritet gir pondus og tyngde. Solidaritet med innvandrerne har også et annet navn; da kalles det forskning på innvandring, migrasjon og integrasjon.

Det gir kredibilitet å heve solidaritetsfanen for de fattige, de undertrykte i den 3. verden, de ressurssvake, innvandrerne, psykisk handikappede, de fattige eller de narkomane. Det viser at man er snill og god. Men jeg innrømmer ofte å ha kjetterske tanker om solidariteten, om den samme eliten skulle få ressurssvake som nærmeste nabo. «Heldigvis» skjer slikt sjelden, ettersom den kulturelle overklassen, «verdi-overklassen» som Karl Fredrik Tangen kalte det i Dagbladet sist helg, gjerne bor i beskyttede enklaver. Slik settes ikke solidariteten på prøve. Solidaritet med en kollega som blir mobbet og trakassert av en mektig sjef er det verre med. Da kan solidaritet rett og slett være farlig for karrieren og blir dermed en risikosport man nødig utsetter seg for.

JEG HUSKER ti år gamle meningsutvekslinger med innvandringsforskere, som indignert avfeide mine spørsmål, da jeg spurte om vi i toleransens navn skulle godta tvangsekteskap, påsyning av jomfruhinner og lemlesting av småjenters kjønnsorganer. Svaret jeg fikk var at dette var et marginalt problem i Norge og helt uinteressant. Det viktigste var å respektere innvandrernes kultur. Det er heller ikke ukjent at man i «respektens navn» pynter på forskningsresultater for at kartet skal stemme med terrenget; les: den virkelighetsoppfatning man har. Passer mine funn til mitt verdisystem og politiske oppfatning? Passer mine funn til de ambisjoner jeg har som forsker? I boken min gir jeg et eksempel på hvordan ubehagelige funn kan fordufte. Slik utøver disse beundringsverdige «snille og gode» menneskene med sine vakre og idealistiske ord en sterk meningsterror; eller «repressiv toleranse», som det heter på fagspråket.

«Ytringsfrihet» et annet vakkert ord som flittig brukes av de gode» på venstresiden, men ikke prøv å kritisere miljøet du selv er en del av! «Makt i næringslivet» er flittig studert og ivrig forsket på blant de venstreorienterte. Hva med å reflektere over egen makt? Det blir straks vanskeligere; man går tross alt i de samme (hage-)selskapene, og man har vært/er/gift/separert/skilt/samboende med

hverandre og man har barn med hverandre.

SLIK blir forøvrig også miljøet selvrekrutterende og gjensidig beskyttende. I selskapene skåler og smiler man og gir hverandre komplimenter og ros. Man sender hverandre samtykkende, fortrolige blikk og vet at man tilhører den eksklusive innerste krets bestående av «kremen»; de utvalgte; de som forvalter «den kulturelle kapital» og som definerer 'den gode smak'. Slikt kan føre til stormannstanker hos alle og enhver.

Venstresiden snakker med forakt om Gutteklubben Grei som de mener befinner seg på høyresiden og da særlig innenfor næringsliv, bank- og finansmiljøet. Tja, jeg klarer ikke å se den helt store forskjellen fra kameraderiet på venstresiden, men det betraktes ikke som god folkeskikk å kritisere den kulturelle elite. Kritikk vil bli oppfattet som mangel på kulturell kapital. Ikke bare bestemmer denne eliten hvilke bøker som skal trykkes, hvilke forfattere som skal promoteres og hva som er «god litteratur»; de bestemmer også hvilke forskere som skal påskjønnnes, hvem som skal få stipend og hvem som skal få avansere.

Da gjelder det å ikke tråkke noen på tærne. En konsensuskultur som ikke gir rom for meninger ut over det man stilltiende er blitt enige om, er et dårlig utgangspunkt for endring. Da er det faktisk enklere i Gutteklubben Grei; der er det åpen enighet om at det er pengene som styrer. Det er verre å forholde seg til en skjult agenda med en liberal fasade. Men de som lærer seg knepene; de som vet med hvem man skal danne allianser, klatrer til topps. Alliansbygging kalles det. Et nikkende nettverk bidrar til at ydmykhet og innrømmelse av tvil er fraværende. Slik blir intellektuell åpenhet og nysgjerrighet erstattet med intellektuell arroganse og intoleranse. Jan Otto Johansen kalte det «kameraderi til gjensidig beundring og forfremmelse». Mer elegant kan det knapt formuleres.

© 2006 DB Medialab

Dagbladet.no: Postadresse: Boks 1184 Sentrum, 0107 Oslo Besøksadresse: Akersg. 49, 0180 Oslo Tlf: 22 31 06 00

Ansvarlig redaktør: Lars Helle (konst.) Redaktør Dagbladet.no: Esten O. Sæther.

Utviklet av: **db medialab**